

Kerstin Delefeldt, Hållbarhetsstrateg
Tel. 072-3967063
E-post: kerstin.delefeldt@hylte.se

Kommunstyrelsen

Inträde i kommunalförbundet SÅM

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige fattar följande beslut:

1. Kommunfullmäktige antar bilagd förbundsordning med reglemente för kommunalförbundet Samverkan Återvinning Miljö (SÅM).
2. Kommunfullmäktige överlåter ansvaret för avfallsverksamheten i enlighet med förbundsordningen från och med den 1 januari 2026 (verksamhetsövergång).
3. Kommunfullmäktige överlåter avfallsverksamhetens inventarier och tillgångar till kommunalförbundet för bokfört värde. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att verkställa och ingå erforderliga avtal för överlåtelsen.
4. Kommunfullmäktige beslutar att såsom för egen skuld ingå solidarisk borgen för kommunalförbundet Samverkan Återvinning Miljö (SÅM):s låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp (borgenstak) om 250 mnkr jämte därpå löpande ränta och kostnader. Borgensåtagandet ska undertecknas av behöriga firmatecknare. Kommunstyrelsen ges i uppdrag att ingå regressavtal med övriga medlemskommuner i kommunalförbundet.
5. Kommunfullmäktige ger kommunstyrelsen i uppdrag att ta fram och ingå erforderliga avtal och handlingar i övrigt för att verkställa verksamhetsövergången och kommunens inträde i kommunalförbundet.

Beskrivning av ärendet

Kommunfullmäktige beslutade den 10 september 2024 (§67) att Hylte kommun ska ansöka om medlemskap i kommunalförbundet Samverkan Återvinning Miljö (SÅM) med inträde den 1 januari 2026. Ansökan har godkänts av samtliga medlemskommuners fullmäktige. Kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden har fått i uppdrag att förbereda för inträdet.

SÅM är en egen juridisk person och myndighet som övertar ansvaret för avfallshantering enligt 15 kap. miljöbalken. Detta inkluderar insamling av hushållsavfall, slamhantering, Borabo återvinningscentral samt återvinningsstationer. Kommunalförbundets verksamhet styrs av en förbundsordning och ett reglemente som reglerar bland annat sammansättning, beslutsförfhet och sammanträden.

Ett antal beslut rörande förbundsordning, reglemente, överlåtelse av verksamheten, borgensåtagande m.fl. har identifierats, vilka behöver hanteras av fullmäktige för att slutföra inträdet i SÅM.

Ekonomisk konsekvens av beslutet

Att ingå ett borgensåtagande innebär en kreditrisk där Hylte kommun, som en av medlemskommunerna, åtar sig att fullfölja betalningsförpliktelserna i den mån kommunalförbundet SÅM inte kan reglera sin skuld.

En överlåtelse av avfallsverksamhetens tillgångar medför en ytterst liten påverkan på Hylte kommuns långfristiga låneskuld i relation till anläggningstillgångars värde. Kassalikviditeten stärks motsvarande försäljningspriset. Om kommunens långfristiga lån amorteras motsvarande försäljningspriset blir kassalikviditeten och långfristiga låneskulden i relation till anläggningstillgångars värde oförändrat.

Ärendet och dess beredning

Kommunfullmäktige beslutade 2024-09-10 (§67) att ansöka om medlemskap i kommunalförbundet Samverkan Återvinning Miljö (SÅM) med inträde 1 januari 2026. I förbundet ingår i dagsläget Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommun. Ansökan har därefter godkänts av respektive medlemskommuns kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen och samhällsbyggnadsnämnden har gett sina respektive förvaltningar i uppdrag att förbereda för inträdet.

Kommunalförbundet utgör en egen juridisk person och myndighet som övertar ansvaret för verksamheten. Bildandet av kommunalförbund brukar likställas med att bilda en specialkommun med ett begränsat ansvarsområde. Flertalet bestämmelser i kommunallagen, samt eventuella krav i speciallagstiftning, som vanligtvis åligger kommuner gäller även för kommunalförbundet. Kommunalförbundet har en egen budget och budgetprocess samt egna krav vad gäller revision av förbundets verksamhet.

Ett inträde i SÅM innebär att SÅM tar över ansvaret för den strategiska planeringen av frågor som rör avfallshantering samt för bortskaffning eller återvinning av avfallet. Ansvaret gäller hushållsavfall inom ramen för det kommunala renhållningsansvaret enligt 15 kap miljöbalken. Det innebär bland annat att SÅM tar över ansvaret för och verksamheten inom insamling av hushållsavfall inklusive slamhantering, Borabo återvinningscentral samt återvinningsstationer.

Förbundsordning och reglemente

Kommunalförbundet styrs av en förbundsordning som beslutas av samtliga medverkande kommuners kommunfullmäktige. Förbundsordningen reglerar kommunalförbundets ändamål, organisation, kostnadsfördelning m.m. Vidare är SÅM ett kommunalförbund med direktion, som i enlighet med lag, utgör både kommunalförbundets beslutande organ och dess styrelse. Förbundsdirektionens arbete regleras av ett reglemente som bland annat fastställer dess sammansättning, sammanträden, beslutsföret m.m. Se *Förbundsordning och reglemente SÅM - förslag 2025-04-01*.

Förbundsordningen och reglementet har beretts parallellt till kommunalförbundets direktion och respektive kommunfullmäktige.

Överlåtelse

I samband med verksamhetsövergången överläts avfallsverksamhetens inventarier och tillgångar till kommunalförbundet till bokfört värde. Detta är en vedertagen praxis vid kommunala verksamhetsövergångar, då det säkerställer redovisningsmässig kontinuitet, ger en rättvisande bild av ekonomin och förenklar den administrativa hanteringen.

Medlems andel i kommunalförbundet och borgensåtagande

Medlems andel i kommunalförbundets tillgångar och skulder regleras vid varje ny mandatperiod och ska baseras på invånarantal enligt folkbokföringen i respektive medlemskommun per den 31 december året innan mandatperioden träder i kraft (kvotfördelning). Kvotfördelningen beräknas genom att antalet folkbokförda invånare för varje enskild medlemskommun divideras med det totala antalet folkbokförda invånare i samtliga medlemskommuner. Avrundad kvotdel används sedan för att beräkna de enskilda medlemskommunernas andel av kommunalförbundets tillgångar och skulder.

Dnr 2023 KS0285

Medlemskommunerna har ytterst ett ansvar för förbundets likviditet genom en borgensliknande förpliktelse i 9 kap. 11 § kommunallagen där kommunerna ansvarar för att tillskjuta likvida medel i den mån kommunalförbundet saknar tillgångar för att täcka en skuld. Ingen kommun blir som utgångspunkt solidariskt betalningsansvarig för andra kommuners delar av tillskottet. Bestämmelsen utgör dock inget faktiskt borgensåtagande gentemot borgenärer utan reglerar enbart förhållandet mellan medlemskommunerna och kommunalförbundet.

Utöver detta lagstadgade åtagande kan medlemskommunerna också ingå ett explicit solidariskt borgensåtagande. Om medlemskommunerna tecknar borgen eller annan säkerhet för lån som upptagits av kommunalförbundet, ska enligt förbundsordningen, sådan borgen vara solidarisk gentemot kreditgivaren. Om borgensansvar utkrävs av någon av medlemskommunerna, ska ansvaret därefter fördelas mellan medlemskommunerna enligt motsvarande kvotfördelning som anges ovan, vilket regleras genom ett regressavtal. Regressavtalet tydliggör ansvarsfördelningen och säkerställer en rättvis och förutsägbar hantering av eventuella borgensaktualiseringar.

Förslag till beslut om borgensåtagande motsvarar aktuellt gällande beslut som fattats av övriga medlemskommuner i SÅM. Beslutet omfattar låneförpliktelser upp till ett totalt högsta lånebelopp (borgenstak) om 250 mnkr, jämte därpå löpande ränta och kostnader. Borgensåtagandet ska undertecknas av behöriga firmatecknare.

Enligt en preliminär beräkning beräknas Hylte kommuns andel i kommunalförbundet uppgå till cirka 11 procent. Vid Hyltes inträde i SÅM förväntas kommunalförbundet ta upp nya lån på cirka 30 miljoner kronor för inköp av fyrfackskärl, hjullastare samt inlösen av anläggningstillgångar. Den totala skulden för kommunalförbundet beräknas preliminärt uppgå till cirka 145 miljoner kronor, varav Hyltes andel om 11 procent motsvarar cirka 15,95 miljoner kronor.

Förvaltningens bedömning och överväganden

Ärendet och de föreslagna besluten är en följd av kommunfullmäktiges beslut 2024-09-10 (§67) om att ansöka om medlemskap i SÅM från 1 januari 2026. För att inträdet ska genomföras krävs att dessa beslut fattas, och att alla medlemskommuner fattar motsvarande beslut.

Handlingar i ärendet

Förbundsordning och reglemente SÅM - förslag 2025-04-01

Förbundsordning och reglemente SÅM - förslag 2025-04-01, med ändringar markeringar

§67 KF Framtidens avfallshantering Hylte kommun - Inträde i SÅM

Utredning - Framtidens avfallshantering Hylte kommun

Beslutet skickas till

Kommunalförbundet Samverkan Återvinning Miljö (SÅM)

Emma Gröndahl
Kommunchef

Kristin Engholm
Utveckling- och hållbarhetschef